

The Guardian: як українські жінки беруться за видобуток вугілля на прикладі співробітниць Метінвесту

Журналісти одного з провідних світових ЗМІ, The Guardian, побували на виробництві Метінвесту в Покровську, дослідивши на прикладі співробітниць «Метінвест Покровськвугілля», як українські жінки поступово обіймають традиційно чоловічі посади.

Людмила Башкатова почувалася спокійно, стоячи перед промисловим ліфтом радянського зразка, щоб спуститися на 2000 футів на виснажливу шестигдинну зміну на вугільній шахті на сході України.

Останнє, що вона побачила перед тим, як зайти в металевий підйомач й зануритися в темряву разом із десятками інших шахтарів, був величезний знак, що закликає працівників бути обережними. «На вас чекають удома», — написано на ньому. Суворе нагадування про небезпеку роботи на прифронтовій шахті в місті Покровськ.

«Спочатку спускатися під землю було страшно, але згодом до цього звикаєш», — каже 49-річна Башкатова, коли повз неї проходили працівники з нічної зміни, з темними від вугільного пилу обличчями.

Російське вторгнення, в результаті якого сотні тисяч українських чоловіків пішли на фронт, змусило таких жінок, як Башкатова, спуститися в шахти й виконувати традиційно чоловічу роботу, щоб підтримувати економіку країни.

Згідно з нещодавнім дослідженням, майже три чверті українських роботодавців скаржаться на дефіцит робочої сили, а в Києві інтервали руху потягів метро зросли через дефіцит працівників, оскільки до 10% персоналу було мобілізовано. У всій країні дефіцит водіїв автобусів становить 30%.

Башкатова, в минулому вчителька сільської школи на сході Донеччини, втратила роботу торік, коли постійні російські обстріли змусили її учнів перейти на онлайн-навчання.

Переглядаючи Facebook, вона побачила оголошення від найбільшого виробника сталі в Україні, Метінвесту, де шукали працівників для роботи на підземних установках на шахті в Покровську.

«Зарплата добра та стабільна, — каже вона, — що є досить рідкісним явищем у наш час».

«Я була вчителькою, але зараз я знову студентка. Це цікавий процес», — говорить Башкатова, додавши, що їй залишилося кілька тижнів навчання, перш ніж вона зможе керувати технікою без нагляду.

Щоб дозволити жінкам працювати під землею, український уряд скасував закон, що раніше забороняв жінкам працювати в «шкідливих або небезпечних» умовах.

Дехто з радістю скористався цією можливістю, оскільки робочі місця в понівеченому бойовими діями регіоні вичерпалися.

Серед гуркоту вагонеток і рокоту машин, у темній та запыленій лабіринтовій мережі тунелів, 50-річна Марина Віхрева стояла поруч із групою робітників-чоловіків у шахті.

Пропрацювавши три десятиліття у шахті на поверхні, сортуючи сухе вугілля, вона зраділа можливості, щоб здобути професію машиніста підземних установок та працювати під землею.

Її зарплата подвоїлася до 19 000 гривень (360 фунтів стерлінгів), а з появою жінок склалися дружні взаємини. «Я вважаю, що це чудово, що до нас приєднуються все більше жінок. Дівчата підтримують одна одну», — каже Віхрева.

Вона додала, що її подруги спочатку здивувалися, коли вона розповіла їм про свою роботу, але згодом почали цікавитися наявними вакансіями.

Україна має шостий за обсягами запас вугілля у світі, 90% якого розташовано на Донбасі, де гірничодобувна промисловість віддавна була рятівним колом для багатьох містечок і міст.

Майже кожен працівник шахти в Покровську, місті з довоєнним населенням близько 61 000 людей, має родича, який воює в лавах ЗСУ, щоб захистити країну.

21-річна Віолетта Лосвська, яка нещодавно почала працювати в шахті, вимірюючи рівень метану, каже, що вважала своїм «обов'язком» підтримувати роботу шахти, особливо після того, як її дядько, який працював у шахті, вирушив на фронт.

«Усі розуміють, що чоловіків просто не вистачає. Якщо ми не працюватимемо тут, то хто буде?» — говорить вона, прямуючи тунелем.

Лосвська підкреслила, що внизу, в шахті, стать не має значення, відкидаючи поняття тривалої стигматизації щодо виконання традиційно чоловічих ролей.

«Я дуже добре знала, на що йшла. Жінки можуть виконувати роботу так само добре, як чоловіки. Головне, щоб інші шахтарі були в безпеці».

Мобілізація по-різному впливає на робітничі галузі, такі як гірничодобувна промисловість, транспорт і будівництво, в яких переважають сильні чоловіки працездатного віку. Очікується, що ці важливі галузі зазнають подальшого виснаження робочої сили після рішення президента Володимира Зеленського скоротити призовний вік до 25 років.

Але на сході країни дефіцит є особливо гострим, оскільки багато родин виїхали за кордон або у відносно безпечні західні регіони України.

За словами Сергія Степаненка, директора з персоналу та соціальних питань компанії «Метінвест Покровськвугілля», з початку війни 915 із 7 493 працівників шахти Метінвесту в Покровську приєдналися до Збройних сил, ще частина — залишила регіон.

Степаненко зазначив, що близько 30 жінок вже працюють під землею, а деякі з них почали працювати на

традиційно чоловічих посадах у логістиці та перевезеннях.

Проте він підкреслив, що чимало з найбільш фізично виснажливих посад залишаться важкими для жінок. «Дефіцит працівників є проблемою, й працевлаштування жінок не вирішить її», — каже Степаненко, додаючи, що шахта була змушена змінити виробничі плани цього року, зважаючи на наявний персонал.

Окрім багатьох небезпек і ризиків для здоров'я, притаманних роботі на вугільній шахті радянських часів — галузі, де трапляються смертельні нещасні випадки, — шахтарі в Покровську також стикаються з загрозою постійних російських обстрілів. Шахта розташована лише за декілька десятків кілометрів від поля бою.

Через три дні після того, як журналісти The Guardian спустилися в шахту Покровська, росія обстріляла інший майданчик у сусідньому місті Селидове, спричинивши пожежу на кількох виробничих підприємствах. Атака знеструмила шахту, внаслідок чого 53 шахтарі були заблоковані на кілька годин, перш ніж їх вдалося евакуювати.

«Звісно, ми хвилюємося через бойові дії. Усе, що ми можемо зробити, — це дотримуватися протоколів безпеки, наскільки це можливо», — говорить Лоєвська.

Проте брак чоловіків відчувається далеко за межами лінії фронту, де постійні сигнали повітряної тривоги та звуки артилерійських снарядів стали невіддільною частиною повсякденного життя.

Аби подолати деякі з цих викликів, український уряд та незалежні організації розробили програми пришвидшеної перекваліфікації для жінок у всій країні.

Нещодавно вранці на околиці Києва група жінок зібралася на курсах водіння вантажівок, організованих громадською організацією Reskilling.

«Водіння вантажівки традиційно вважалося чоловічою професією, але я завжди хотіла відчути, як це — бути за кермом такої потужної машини», — каже Валентина Кайстрено, виходячи з гігантської вантажівки. Вона жила в Маріуполі до того, як росія окупувала місто.

Кайстрено зазначила: тривалий час вважалося, що жінка має сидіти вдома й піклуватися про дітей. «Але тепер ситуація в країні змінилася, й погляди також змінюються», — додала вона.

|

The Guardian

<https://metinvestholding.com/ua/media/news/the-guardian-yak-ukrainsjk-zhnki-berutjsya-za-vidobutok-vuglyva-na-priklad-spvrobtncij-metinvestu>